

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 392

van **JOHAN DANEN**

datum: 20 januari 2022

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Omgeving Tessenderlo - Kwaliteit leefmilieu

De gemeente Tessenderlo telt een groot aantal chemische en petrochemische bedrijven op haar grondgebied. Naast welvaart en werkgelegenheid, heeft de aanwezigheid van deze bedrijven in het verleden ook tot de nodige milieuverontreiniging geleid. Ondertussen wordt er werk gemaakt van de saneringen van o.a. de waterlopen. De Winterbeek zou in de periode 2017-2021 gesaneerd worden en de sanering van de Grote Laak zou in 2021 opgestart worden.

In het verleden werd de lucht in de (woon)omgeving van deze industriële installaties gemonitord, maar ten gevolge van een rationaliseringsoperatie zijn een aantal meetpunten geschrapt.

Ondanks de geleverde inspanningen van overheid en industrie, duiken er nog regelmatig verhalen op van inwoners uit de ruime omgeving van Tessenderlo die zich zorgen maken over de deposities die ze regelmatig aantreffen op hun terrassen, balkons, dierendrinkbakjes, ...

1. De sanering van de Winterbeek zou worden uitgevoerd in de periode 2017-2021.
 - a) Is deze sanering ondertussen afgerond?
 - b) Zijn de gevolgen van deze saneringen al merkbaar in de gemeten waterkwaliteit? Werden de concentraties aan zware metalen opnieuw gemonitord? Wat waren de resultaten?
2. De sanering van de Grote Laak zou in 2021 aanvangen.
 - a) Wat is de stand van zaken in dit dossier?
 - b) De Grote Laak, maar vooral de gronden rond deze beek, worden gekenmerkt door een historische radiumbesmetting.
 - i. Hoe worden deze gronden gesaneerd?
 - ii. Welke maatregelen zijn er gepland om de radiumbesmettingen niet verder te verspreiden?
 - iii. Wat is de bestemming van de afgegraven gronden die verontreinigd zijn met radium?
3. Op hoeveel meetlocaties wordt op dit moment de lucht- en waterkwaliteit gemonitord in de omgeving van Tessenderlo/Deurne (Diest)/Vallei van de Zwarte Beek?
 - a) Om welke meetstations gaat het en welke parameters worden er gemeten?

**Vlaams
Parlement**

- b) Voor welke parameters werd er in de periode 2018-2021 een overschrijding van de norm vastgesteld? Welke norm werd er precies overschreden?
- 4. Worden er in de nabije toekomst bijkomende metingen of meetcampagnes gepland in de buurt van het industriegebied Schoonhees (Tessenderlo)?
 - a) Welke parameters worden er (bijkomend) gemeten?
 - b) Voor welke parameters werd in de periode 2018-2021 een overschrijding van de norm vastgesteld? Welke norm werd er precies overschreden?
- 5. Om de luchtkwaliteit in Tessenderlo te meten, werd in het verleden een beroep gedaan op een 5-tal meetstations (TS06, TS07, TS12, TS20 en TS21). Omwille van de rationalisering van het meetnet werden verschillende meetpunten geschrapt, waardoor enkel het punt TS12 nog overblijft voor de kwikmetingen.
 - a) Worden er nog andere parameters gemeten in de buurt van Tessenderlo?
 - b) Hoe worden deze gemeten, wat is de meetfrequentie en welke normoverschrijdingen werden er vastgesteld in de periode 2018-2021?
 - c) De gemeten concentraties BTEX waren in de periode 2005-2017 hoog, maar door de koppeling aan de meting van de benzeenconcentraties (die goed waren), werd deze meting stopgezet.
Werd deze parameter nog gemeten in de periode 2018-2021? Wat waren de gemeten concentraties?
- 6. Inwoners die in de buurt van het industriegebied Schoonhees wonen, geven aan dat er nog steeds deposities te vinden zijn op hun terrassen, balkons, dierendrinkbakjes, ...
 - a) Werden hiervan meldingen geregistreerd door de politiediensten of de afdeling 'Inspectie en handhaving'?
 - b) Werden deze deposities onderzocht? Wat waren de resultaten ervan?
 - c) Is de oorsprong van deze deposities bekend? Wat is de bron van deze deposities?
- 7. Wordt geluid(shinder) in de buurt van de industriegebieden in Tessenderlo structureel of occasioneel gemeten?
 - a) Op welke locaties worden deze geluidsmetingen uitgevoerd?
 - b) Hoe vaak werden deze metingen uitgevoerd?
 - c) Werden er overtredingen van de geluidsnormen vastgesteld in de periode 2018-2021?
 - d) Hoeveel processen-verbaal voor geluidshinder (afkomstig van economische activiteiten) werden in de periode 2018-2021 geregistreerd?
 - e) Hoeveel klachten heeft de afdeling 'Inspectie en handhaving' van het Departement Omgeving ontvangen?
- 8. Welke milieuparameters - buiten de voorgaande - worden er nog gemonitord in Tessenderlo/Deurne (Diest)/Vallei van de Zwarte Beek? Voor welke parameters werd een overschrijding van de norm vastgesteld?
- 9. Het Vlaams Instituut voor Technologisch Onderzoek (VITO) ontwikkelde een [meetinstrument Regionale OmgevingsKwaliteit](#).

- a) Werd dit meetinstrument al gebruikt?
- b) Is er een meting van de Regionale Omgevingskwaliteit gepland in de ruime omgeving van Tessenderlo? Zo ja, wanneer wordt deze meting gepland?

ANTWOORD

op vraag nr. 392 van 20 januari 2022

van **JOHAN DANEN**

1. a) Momenteel is bijna 15km van de in totaal 17km aan te saneren waterloop effectief gesaneerd. De resterende 2km zijn gelegen in het mondingsgebied met de Demer (Demerbroeken en Kloosterbeemden). Uit onderzoek blijkt dat door historische overstromingen met vervuild water en slib de Kloosterbeemden ook vervuild zijn en eveneens gesaneerd moeten worden. De sanering van de Kloosterbeemden wordt gecombineerd met de sanering van het resterende deel van de Winterbeek. De voorbereiding van de sanering van dit uitgestrekt moerasgebied is technisch complex en vereist afstemming en medewerking van heel wat belanghebbenden, waaronder het ANB en Natuurpunt. De voorbereidingen zijn ondertussen klaar en resulteerden in een recent door de OVAM conform verklaard bodemsaneringsproject. De uitvoering van de werken in dit resterende traject is voorzien voor na het broedseizoen 2022. Dat is vanaf augustus 2022.

De VMM monitort de impact van de saneringswerken op de waterkwaliteit van de Winterbeek. Hiervoor werden de laatste jaren op verschillende meetlocaties diverse chemische en biologische metingen uitgevoerd.

De resultaten van dit onderzoek tonen aan dat metaalconcentraties in oppervlaktewater, waaronder ook cadmium, onder de huidige milieukwaliteitsnorm blijven. Concentraties in waterbodem dalen sterk en evolueren richting de norm. Daarnaast zien we een verbetering van de biologische waterkwaliteit van de Winterbeek, waarbij de diversiteit aan o.a. vis, waterinsecten en waterplanten gevoelig toeneemt.

-
- b) We kunnen dus stellen dat de waterkwaliteit van de Winterbeek de laatste jaren sterk verbeterd is.

De VMM blijft ook de komende jaren de waterkwaliteit van de Winterbeek nauwgezet opvolgen.

2. a) De sanering van het eerste deelgebied is gestart in mei 2021 en zal nog duren tot mei 2022. Om de sanering beheersbaar uit te voeren is gekozen voor een fasering in 4 deelgebieden, gespreid over de periode 2021-2025. Hierbij wordt eerst het meest stroomopwaartse deel aangepakt en nadien stelselmatig de gebieden stroomafwaarts. Zo kunnen gesaneerde stukken niet opnieuw verontreinigd geraken door het opwoelen van verontreinigde bodem stroomopwaarts. Het eerste deelgebied van 5 km is gelegen op het grondgebied van Ham en Tessengerlo. De overige 3 deelgebieden worden daarna gepland waarbij het de bedoeling is om telkens 1 deelgebied per jaar aan te pakken.
- b) i. De gronden rond de beek worden ontgraven tot een diepte die nodig is om de risico's van de verontreiniging weg te nemen. Op landbouwgronden en in woonzones wordt in de breedte gegraven tot waar de verontreiniging geen risico meer vormt, de risicogrenswaarde. De ontgraven zones worden hier terug aangevuld en hersteld tot het huidige niveau. In kwetsbare natuurgebieden is het technisch en ecologisch niet mogelijk om te ontgraven tot aan de risicogrenswaarde waardoor hier de ontgraving wordt beperkt. Waar mogelijk zal

door een verdere vernatting van de natuurgebieden de achtergebleven verontreiniging vastgelegd worden om op die manier de risico's uit te schakelen. Deze aanpak is voorzien in de stroomafwaartse natuurgebieden nabij de samenvloeiing van de Grote Laak en de Grote Nete en kadert in het Europese LIFE Narmena-project. Deze vernattingsaanpak sluit tevens aan bij de Blue Deal, het actieprogramma dat de strijd aanbindt tegen droogte en waterschaarste.

ii. Door de gronden af te graven en te verwijderen uit de beekvallei wordt het verspreidingsrisico weggenomen.

iii. Alle ontgraven verontreinigd materiaal wordt afgevoerd naar de bergingslocatie op de site 'Kepkensberg'. Tessenderlo Group richtte deze site in om het vervuilde materiaal op een duurzame en veilige manier op te slaan.

3. a) VMM voert op dit moment enkel luchtkwaliteitsmetingen uit in de Genebosstraat te Ham (E814). Op deze plaats worden enkel stikstofoxiden gemeten.

Tot mei 2021 mat VMM in Tessenderlo Dennenhof (TS12) ook kwikimmissies in functie van Vynova. Door wijzigingen in het productieproces, daalde de kwikuitstoot waardoor de metingen zijn stopgezet.

In Tessenderlo Dennenhof werden tot en met mei 2018 vluchtige organische stoffen (Benzeen, toluen, ethylbenzeen en xylenen = BTEX) gemeten. De luchtkwaliteit werd er jaren gemonitord waardoor de situatie gekend is. De BTEX-monitor werd ingezet op een andere plaats in Vlaanderen om daar de luchtkwaliteit te monitoren.

VMM voert ook om verschillende redenen waterkwaliteitsmetingen uit in de buurt van Tessenderlo. In Bijlage 2 staan in het tabblad "*meetplaatsen in 2022*" aangegeven welke punten in 2022 zullen bemonsterd worden voor welke doelen. In het tabblad "*parameters per project*" is vervolgens aangegeven welke parameters voor welk punt voor welk project gemeten worden, samenstelling. Hierbij zijn de punten geselecteerd die gelegen zijn in de afstroomgebieden van de Vlaamse waterlichamen van de Grote Laak (VL05_122) en van de Hulpe – Zwart Water (VL05_97).

b) In de periode tussen 2018-2021 werden de Europese grenswaarden en WGO advieswaarden voor kwik, benzeen, toluen en NO₂ in lucht niet overschreden.

De overschrijdingen voor water zijn weergegeven in Bijlage 2, tabblad "*overschrijdingen*". Het gaat hier om overschrijdingen van Vlare-normen voor fysisch-chemische parameters.

4. Momenteel zijn er in de buurt van het industriegebied Schoonhees geen bijkomende metingen/meetcampagnes gepland. Voor de toestand tussen 2018 en 2021 kan er verwezen worden naar het antwoord op vraag 3.

5. a) Neen, zie ook antwoord op vraag 3.

b) Alle voormalige metingen verliepen continu met automatische monitoren. Voor de toestand tussen 2018 en 2021 kan er verwezen worden naar het antwoord op vraag 3.

c) Hiervoor kan verwezen worden naar het antwoord op vraag 3 en naar de tabel die als bijlage gevoegd is.

6. a) De afdeling Handhaving - Omgevingsinspectie heeft geen meldingen ontvangen van deposities op terrassen, balkons e.d. bij particulieren.

De gemeente Tessenderlo heeft één melding ontvangen van een depositie op een muur bij een particulier.

- b) Deze melding is momenteel in onderzoek.
 - c) De oorsprong, noch de bron van deze depositie is momenteel bekend.
7. In de buurt van de industriegebieden in Tessenderlo worden er door Omgevingsinspectie geen systematische geluidsmetingen uitgevoerd. Wel worden er occasioneel geluidsmetingen uitgevoerd door een erkende deskundige geluid in opdracht van bedrijven.
- a) Voor het uitvoeren van geluidsmetingen wordt rekening gehouden met de VLAREM voorschriften en relevante locaties in de omgeving.
 - b) Er is geen periodiciteit vastgelegd voor het uitvoeren van geluidsmetingen. Geluidsmetingen worden eerder reactief uitgevoerd of naar aanleiding van een belangrijke verandering van de inrichting.
 - c) Er werden geen overtredingen van de geluidsnormen vastgesteld. Wel wordt de richtwaarde voor geluid in sommige gevallen overschreden, doch niet in die mate dat er een saneringsverplichting geldt.
 - d) Er zijn geen processen-verbaal voor geluidshinder geregistreerd.
 - e) De afdeling Handhaving – Omgevingsinspectie heeft geen klachten geluidshinder ontvangen.
8. In het kader van het Bodemdecreet wordt de bodem (het vaste deel van de aarde en het grondwater) op regelmatige tijdstippen onderzocht voor risicogronden met een periodieke onderzoeksplicht (hetzij om de 10 jaar, hetzij om de 20 jaar). Dit onderzoek gebeurt in opdracht van de exploitanten van deze risico-inrichtingen, niet in opdracht van de OVAM. Dit is dus geen algemene monitoring van het gebied, maar een doelgerichte screening op de verdachte parameters ter hoogte van de risico-activiteiten. Naast de periodieke onderzoeksplicht, is er eveneens een onderzoeksplicht van de bodem bij overdracht van de grond en een eenmalige onderzoeksplicht bij voormalige historische activiteiten.
- Bij overschrijding van de bodemsaneringsnormen of toetsingswaarden, wordt er nagegaan of er verdere maatregelen nodig zijn. Deze verdere maatregelen houden de uitvoering van een beschrijvend bodemonderzoek en de eventuele uitvoering van een bodemsanering in. Indien er dossierspecifieke informatie gewenst is, kan dit altijd opgezocht worden via de grotegrondvraag.be, waarbij de rapporten kunnen opgevraagd worden via inzage@ovam.be.
9. a) Ja, het meetinstrument Regionale Omgevingskwaliteit (miROK, 2018) werd reeds gebruikt door verschillende onderzoekers, omgevingsprofessionals en lokale overheden. De Vlaamse overheid heeft een volledige meting van Vlaanderen uitgevoerd en heeft diverse resultaten hiervan verwerkt in het Ruimterapport.
- b) Binnen de Vlaamse overheid is er geen specifieke meting voor de omgeving van Tessenderlo voorzien. Het miROK werd ontwikkeld als open source tool en is voor iedereen gratis beschikbaar. De doelgroep zijn vooral de actoren die binnen een specifieke regio met gebiedsontwikkeling bezig zijn, zodat zij vanaf het begin een onderbouwd debat kunnen voeren over de omgevingskwaliteit van de geplande ruimtelijke ontwikkelingen. In principe kan dus eenieder met miROK aan de slag om zo'n analyse voor de regio Tessenderlo op te maken.

BIJLAGEN

1. [BTEX-metingen lucht](#)
2. [Metingen in water](#)